

Ongehoorde doden

Toen de eerste bommen vielen
spoelden de dolfinen aan.

Uitgemergeld,
hun huid gehavend

alsof ze met messen bewerkt waren.
alsof ze door een vleesmolen waren gehaald.

Minstens drieduizend telde men er die eerste drie oorlogsmaanden.
Hun dood was zo massaal
dat er wel een verband moest zijn
Tussen de gevechten op land en op zee
en hun stille lijden.

Vijfhonderdduizend doden zijn er grofweg geteld
op het slagveld
dat Rusland van Oekraïne maakte.
Hun namen, gezichten, verhalen
zijn meestal gekend.
In steden hangen muren vol foto's om de gesneuvelden te herdenken.

Enkel voor de vaste bewoners van de Zwarte Zee
is er geen monument.

Zij worden niet als slachtoffer erkend.

Zij zijn de vergeten doden,
de onvermelde doden,
de ongehoorde doden,
de ongeziene doden,
de doden van een oorlog
die hen niet aangaat
maar hen wel van de aarde vaagt.

Men vermoedt dat meer dan vijftigduizend zeezoogdieren hun leven al verloren.
Ze kwamen om van honger,
door botsingen met mijnen
of omdat ze verdwaalden
door de helse kabalen
van een oorlogsvloot
die hun onderlinge communicatie verstoort.

Op 19 april 2024 ondertekenden wetenschappers in New York de verklaring over bewustzijn bij dieren.

Er blijft nog veel onzekerheid, deelden ze mee,
maar wat we weten is voldoende om aan te nemen
dat wij en andere dieren een bewustzijn delen,
zeker zoogdieren en vogels
maar waarschijnlijk ook reptielen, amfibieën en vissen,
ja, zelfs slakken, schelpdieren en insecten.

Ze kunnen vreugde en genot ervaren,
maar ook pijn, angst en verdriet.

Hoe valt anders te verklaren dat trekvogels
als de bastaardarenden
afgeschrikt door raketten en granaten
niet langer vliegen over oorlogsgebied?

Zo veel verschillen mensen en andere dieren niet.

Het zou moeten bepalen hoe we omgaan met al het andere leven om ons heen.

Voor een van de drie ondersoorten van de bruinvis,
is de Zwarte Zee het enige, overblijvende leefgebied.
Hoe langer de bombardementen en gevechten duren
Hoe groter de kans dat hij voorgoed verdwijnt.

Net zoals de berkenmuis van Nordmann en de blinde steppemolrat

Twee soorten
Die waarschijnlijk verzopen
in de overstromingen
van de opgeblazen Kakhova-stuwdam.

De lichamen werden niet gevonden
Niet als vermist geregistreerd
Niet geborgen
Niet beweend

Maar wetenschappers vrezen
dat ze het kolkende water niet overleefden.
Dit kan, zo zeggen ze met de voorzichtigheid die hun eigen is,
hun ineenstorting versnellen,
waarbij hun status verschuift van bedreigd naar uitgestorven.

Of is uitgeroeid een beter woord?

Is het collateral damage of is het moord?

Wie de statistieken van de toestand van het leven op aarde uitpluist,
ontdekt al snel dat het decimeren van planten en dieren bij oorlog hoort.

Tijdens de Eerste Wereldoorlog schoten Duitse soldaten
eerst uit verveling
en later uit gebrek aan eten
zo veel Europese bizons neer
dat er amper negen overbleven.

De atoombommen op Nagasaki en Hiroshima vernietigden twee volledige steden,
verschroelden mensen en dieren, verzengden bodems en bomen.
Het land dat achterbleef was zowel doods als dodelijk.

In Vietnam zette het Amerikaanse leger onkruidverdelger in als wapen om de
zogenaamde vijand uit bossen en velden te jagen.
'Herbicide oorlogsvoering' luidde de naam van het programma.
Bijna 80 miljoen liter Agent Orange spoten ze over bomen
die ter plekke stierven en hun bladeren verloren.
Naast de vierhonderdduizend doden,
de talloze misgeboorten en kinderen
die met afwijkingen ter wereld kwamen,
moordde het plantengif ook de Javaanse neushoorn uit
in het Vietnamese woud.

Van de tienduizend uiterst kritieke soorten op de rode lijst
dreigen er minstens tweehonderd definitief te verdwijnen
door een van de 56 oorlogen die op dit moment wordt uitgevochten.

Oorlogen laten een spoor van
Vernieling
Vervuiling
Verwoesting na.

De grote gifcampagne van het Amerikaanse leger in Vietnam
was zo meedogenloos
dat men een nieuw woord nodig had
om de schaal van vernietiging van mens en natuur te beschrijven.

Ecocide, noemde men het,
wat slaat op onwettige en moedwillige daden
die de natuur, de omgeving en het milieu
langdurig en wijdverbreid schaden.

Ecocide is een oorlog tegen de natuur.
Een oorlog tegen het leven
Een oorlog tegen onszelf

Ecocide is een oorlog die in tijden van vrede voortduurt.

Hoe moet je de grootschalige boskap voor veeteelt anders noemen?
Hoe moet je de vernietiging van leefgebieden voor mijnbouw omschrijven?
Hoe moet je het dumpen van massaal veel CO2 in de atmosfeer aanduiden?

Ook daar zijn de sporen van legers opzienbarend.
De CO2-uitstoot van het Amerikaanse militaire apparaat
is groter dan die van een gemiddelde staat.
Het Amerikaanse leger is tegelijkertijd vervuiler en schijnbare opruimer,
het wakkert een crisis aan die het beweert te bestrijden,
waarbij het ook nog eens buiten schot van internationale verdragen blijft.
Net als luchtvaart, en scheepvaart geniet het militaire apparaat
het privilege van de uitzondering.

Het is een eerste perverse paradox.

Onze uitstoot moet naar beneden
dat geldt voor iedereen
behalve voor het leger.

De dreiging van conflicten door de gevolgen van klimaatverandering wordt dan
weer gebruikt om meer geld voor legers te legitimeren.
In 2022 gaf de wereld 2240 miljard dollar uit aan wapens.
Een recordbedrag.
Amper de helft ervan volstaat om wereldwijd
de omslag naar duurzame energie te betalen.
Inderdaad, wereldwijd

Maar we aarzelen.

Blijkbaar storten we liever geld in de bodemloze put van geweld dan dat we
investeren in wat het leven verbetert.

Het is de tweede perverse paradox.

Wat we nu onmiddellijk nodig hebben, riep de Europese president, is een
oorlogseconomie!
Ooit ontving de Europese Unie

de nobelprijs voor de vrede,
maar nu moet de munitieproductie verdubbelen tot twee miljoen granaten per jaar.
Prompt lag de Act in Support of Ammunition Production klaar,
een historische primeur,
want hij opende de deur
om publiek, Europees geld te pompen in wapenfabrieken.
Die draaiden als tierelieren,
er werd in allerijl
bijgebouwd,
uitgebreid,
opgeschaald,

De beurskoersen van
Rheinmetall
BAE Systems
KNDS
gingen door het dak,
wie snel rijk wil worden, gierden beleggingsadviseurs, moet nu nu nu nu aandelen
in wapens kopen,

(waar wacht u nog op?
Koop!
Het is nu of nooit
Profiteer mee
van deze expansiedrift)

De economie van Zuid-Korea kreeg een boost
Met wapenfabrikant Hanwha Aerospace is het land gespecialiseerd
in snel geleverd en goedkoop oorlogsmaterieel
en dat dankzij een oorlog met zijn buur
die al zeventig jaar duurt.

Dat is de derde perverse paradox.

Kapitalisme floreert op andermans leed.

Nadat de eerste bommen waren gevallen, kwamen de bulldozers
om de bomen te ontwortelen.
Gaza is een smalle landstrook langs de kust,
een gebied van duinen, met een laagje vruchtbaar zand.
Al voor de oorlog officieel was, maakte het Israëlische leger
de opschietende bomen geregeld
met de grond gelijk.
Want hoge bomen verhinderden

het zicht
op denkbeeldig en ander gevaar.

Nu moest alles eraan geloven.

Alles wat groeide, werd uit de grond gerukt.

De uitleg van het leger klonk als
een platte kopie,
een slechte parodie
een cynische versie
van de spoken die de Amerikaanse generaals in Vietnam zagen.

De vijand, zeiden ze, zit verscholen
in de kassen met tomaten
op de akkers met granen
onder de bladeren van de
boomgaarden en olijfbomen.

Het is de tactiek van de verschroeide aarde.
Dood alle leven.
Vernietig alles van waarde.
Zodat wie of wat nog overleeft,
bij gebrek aan alles
langzaam wegteert.

Sinds 7 oktober stierven 1139 Israëli's en meer dan 35000 Palestijnen.
De helft van de bomen in Gaza werd
gekapt
verpulverd
verhakt

De lucht en het water zijn vervuild,
het land is bezaaid met puin.

De smalle kuststrook is weer woestijn.
Het vruchtbaar zand zwaar van gif.
Het leven dat er was
uitgeveegd
genivelleerd
doodgeknepen.

Ooit stond de zomertortel model voor de Europese vredesduif.
Op twintig jaar tijd stortte het aantal zomertortels in.

Ze genieten nu de status van ernstig bedreigd.
Het klinkt bijna symbolisch
maar het is bittere realiteit.
Symptomatisch voor de oorlog tegen het leven
die we met talloze wapens
op talloze vlakken
hebben ontketend.

Zomertortels zijn onze enige trekduiven.
Hun jaarlijks tocht is geen plezierrit.
Het is een kamikazevlucht.

Hier sterven ze van de honger door de dictatuur van maïs op de akkers.
Door het gif dat we tegen insecten onkruid schimmels spuiten.
Tijdens hun tocht naar het zuiden
Worden ze voor de sport afgeknald.
De vogel die de vrede verbeeldt
is aangeschoten wild.

Maar in Unterlöss wordt feest gevierd
Er komt een nieuwe wapenfabriek
pal naast het natuurgebied
Tussen de vogelgeluiden
hoor je kogels fluiten

Stille kogels,
bijna ecologisch,
voor een nieuw soort oorlogen.
Minder luid,
maar minstens zo dodelijk.

Toen de eerste bommen vielen,
spoelden de dolfijnen aan.

Als de laatste bommen vallen,
zullen er dan nog dolfijnen zijn?

En wat zegt dit over het zogenaamd
hoger bewustzijn van de mensheid?

